

14 Φεβρουαρίου 2023

Άγιος Φώτιος ο Μέγας, Για την Ζ' Οικουμενική Σύνοδος (κατά εικονομαχίας)

/ Αγίων και Γερόντων παραινέσεις

Ζ' Οικουμενική Σύνοδος. Μικρογραφία από το Μηνολόγιο Βασιλείου.

(Επιμέλεια Στέλιος Κούκος)

Άγιος Φώτιος ο Μέγας

Προς τον εκλαμπρότατο και ενδοξότατο Μιχαήλ ηγεμόνα της Βουλγαρίας εκ Θεού
αγαπημένο εν Κυρίω πνευματικό υιό

Συνέχεια από εδώ: <http://www.pemptousia.gr/?p=364859>

Η εβδόμη Σύνοδος

23. Η δε εβδόμη αγία οικουμενική σύνοδος(18) ανέδειξε και αυτή κριτήριο της ευσέβειας την Νίκαια, μητρόπολι της Βιθυνίας και παλαιό δικαστήριο των ορθοδόξων δογμάτων αποτελέσθηκε από τριακόσιους εξήντα επτά ιερούς άνδρες, ταξιάρχους δε και ηγέτες της ιερής και μεγάλης φάλαγγας είχε τον Ταράσιο τον περιβόητο μεταξύ των αρχιερέων του Θεού (που ήταν θείος και πανάριστος άνδρας και αξιότερος από κάθε άλλον να διευθύνη τον ιεραρχικό θρόνο της βασιλίδος πόλεως), καθώς και τον ευλαβέστατο πρωτοπρεσβύτερο της αγίας Εκκλησίας της Ρώμης Πέτρο, και ένα άλλον Πέτρο, πρεσβύτερον και αυτόν και ηγούμενον της εκεί μονής του αγίου Σάβα, οι οποίοι ήσαν αντιπρόσωποι της αποστολικής καθέδρας, την οποία κατείχε ο Αδριανός· και μαζί με αυτούς τον

Ιωάννη και τον Θωμά, άνδρες περιωνύμους [Ξακουστούς] κατά την μοναχική διαγωγή και λαμπρούς κατά την ιερατική τιμή, τοποτηρητάς όλης της διοικήσεως των αποστολικών και μεγάλων θρόνων και εκπροσώπους των αρχιερέων, δηλαδή του Απολιναρίου και του Θεοδωρήτου και του Ηλία, οι οποίοι προϊστάτανται ιεροπρεπώς και πανσόφως, ο πρώτος της Αλεξανδρείας, ο δεύτερος της Αντιοχείας και ο τρίτος των Ιεροσολύμων. Τότε εστολίζονταν με την αυτοκρατορική πορφύρα του κράτους των Ρωμαίων ο Κωνσταντίνος και η Ειρήνη(19), κοσμούμενοι με τον στέφανο της ορθοδοξίας.

24. Αυτή λοιπόν η ιερά και μεγάλη σύνοδος κατεδίκασε μία νεοφανή και βάρβαρο αίρεσι που εισήχθηκε από δυσσεβείς και ανοσίους άνδρες με κοινή θεόπνευστη απόφασι, και συγχρόνως υπέβαλε στο ίδιο κρίμα τους εισηγητάς και προμάχους της. Πράγματι αυτοί οι ελεεινοί, μη θέλοντας να βλασφημούν τον Χριστό, τον αληθινό μας Θεό, με τα λόγια, επενόησαν με τα έργα κάθε ύβρι και βλασφημία και ασέλγεια· και ενώ δεν ετόλμησαν να δυσφημήσουν εκείνον αμέσως και χωρίς κανένα παραπέτασμα, εξεπλήρωσαν όλο το θέλημα της χριστομάχου γνώμης τους διά της σεπτής εικόνας.

Καθυβρίζοντας (τι τολμηρή και άθρη γλώσσα, τι απήχημα διανοίας!) την προσκυνητή εικόνα του Χριστού ως είδωλο, αυτήν διά της οποίας διώκεται η πλάνη των ειδώλων, και υποβάλλοντάς την σε όλες τις ατιμίες, την καταπατούσαν με τα πόδια στις αγορές και τις λεωφόρους, την περιέφεραν, την επετούσαν στη φωτιά, θέαμα ελεεινό για τους Χριστιανούς και άξιο μόνο της παγανικής [ειδωλολατρικής] χριστομαχίας.

Τις ίδιες ασέλγειες διέπρατταν και εναντίον των άλλων ιερών εικονισμάτων με πόδια γρήγορα μέχρι εκχύσεως αίματος(20), με μολυσμένα χέρια και βέβηλα χείλη, και με κανένα τρόπο οι κακούργοι δεν εχόρταζαν την μεγάλη μανία και παραπληξία [εδώ σημαίνει παραφροσύνη] τους, αλλά εβδολεύσσονταν με μίσος τα ιερά σύμβολα και αποτυπώματα των Χριστιανών, όχι λιγώτερο από τα παγανικά βδελύγματα, αν όχι περισσότερο. Με αυτά τα μέσα συγκρατούσαν σκληρώς τον άσπονδο πόλεμο κατά του Χριστού και των αγίων του. Διότι είναι φανερό σε όλους ότι η τιμή προς τα εικονίσματα γίνεται τιμή προς τα εικονιζόμενα πρόσωπα, όπως και η ατιμία διαβαίνει προς τα ίδια τα εικονιζόμενα.

25. Αλλ' αυτοί οι άνθρωποι, τα νέα γεννήματα των χριστομάχων Ιουδαίων, με τις ύβρεις των προς την σεπτή εικόνα του Χριστού και των αγίων αναπλήρωναν το προγονικό τους υστέρημα(21), επιδιδόμενοι στα τολμήματα των Ιουδαίων και φιλοδοξώντας να νικήσουν τους γεννήτορες με την υπερβολή της προθυμίας τους· με την ατολμία τους να απαρνηθούν τον Χριστό και διά των χειλέων έδειξαν ότι εξέπεφταν από εκείνον τον πατρικό Ιουδαϊκό ζήλο και παρουσίαζαν νόθο αυτή τους

την μίμησι και ότι δεν σταματούσαν πουθενά· σαν υπνωτισμένοι από το κακό της αιρέσεως ερρίπτονταν και περιφέρονταν εδώ κι εκεί.

Πράγματι, ενώ ωνόμαζαν εαυτούς Χριστιανούς εφρυάσσονταν [εδώ αυθαδίαζαν] κατά του Χριστού, κι' ενώ δεν εδέχονταν την ονομασία των Ιουδαίων, διά της εικονομαχίας αμιλλών και ξεπερνούσαν την χριστομαχία τους· κι όχι μόνο αυτό, αλλά και ξεφεύγοντας από το όνομα της ειδωλολατρείας δεν εδείχθηκαν καθόλου ανεκτότεροι ούτε προς τους Χριστιανούς προσωπικά ούτε προς τα θεία και άχραντα μυστήρια των Χριστιανών.

26. Για τούτον το λόγο η αγία οικουμενική σύνοδος έπειτα από εξέτασι υπέβαλε στα άλυτα δεσμά του αναθέματος αυτούς που δεν θέλησαν ν' αποφύγουν την αχρειότητα αυτής της μοιχαλίδος και πολύσπορης και συγκεχυμένης δοξασίας, ως νόθους και εκφύλους γόνους της ευγενούς γενεάς των πιστών. Την δε εικόνα του Χριστού, του αληθινού μας Θεού, επεκύρωσε και επεσφράγισε παμψηφί κατά τις ανέκαθεν αποστολικές και πατερικές παραδόσεις και τις μαρτυρίες των ιερών λογίων, να προσκυνήται και να τιμάται προς τιμή και σεβασμό του εικονιζομένου προσώπου, με την έννοια ότι η προσκύνησις και τιμή προσάγεται με τον τρόπο που την προσφέραμε και στους άλλους ιερούς τύπους και στα σύμβολα της αγιωτάτης λατρείας μας.

Πράγματι δεν σταματούμε σ' αυτά και δεν περικλείομε σ' αυτά την τιμή και την προσκύνησι και δεν παρεκκλίνομε προς ετεροειδείς και διαφορετικούς σκοπούς, αλλά διά του σεβασμού και της προσκυνήσεως αυτών, που φαίνεται διασπαστική και μεριστή, αναγόμαστε ιεροπρεπώς και αδιαιρέτως σ' εκείνη την αμέριστη, ενοειδή και ενοποιό θεότητα.

27. Έτσι προσκυνούμε τον τίμιο σταυρό, στον οποίο απλώθηκε το δεσποτικό σώμα και ανέβλυσε το καθαρτικό για τον κόσμο αίμα, και η φύσις του ξύλου, αφού εποτίσθηκε από τα εκεί ρεύματα, εβλάστησε αντί του θανάτου την αγέραστη ζωή. Έτσι προσκυνούμε τον τύπο του σταυρού, διά του οποίου αποδιώκονται τα στίφη των δαιμόνων και θεραπεύονται ποικίλα πάθη, καθώς η χάρις και δύναμις, που ενεργήθηκε μια φορά πρωτοτύπως, προχωρεί και έως τα αντίτυπα με την ίδια ενέργεια.

Επομένως, καθιερώνοντας το καθένα από αυτά παρομοίως με τον σεβασμό και την προσκύνησι, δηλαδή την εικόνα του Χριστού, τον ίδιο τον σταυρό, αλλά και το αντίτυπο του σταυρού, δεν περικλείομε και δεν περιορίζομε σ' αυτά την τιμή και το σέβας, αλλά τα αποδίδομε σ' αυτόν, που από άφθονη φιλανθρωπία ενανθρώπησε

και υπέστη εκουσίως υπέρ ημών επονείδιστο θάνατο.

Έτσι επίσης προσκυνούμε με πίστι ναούς αγίων και τάφους και λείψανα που παρέχουν ιάσεις στους πιστούς αφθόνως, μεγαλύνοντας και εγκωμιάζοντας τον Χριστό, τον Θεό μας που τους έδοξε· και ό,τι κατά τις μυστικές άγιες τελετές μας τυχαίνει να είναι παρόμοιο με αυτά, διά της δωρεάς και ευεργεσίας που ενεργείται σ' αυτό, αναγνωρίζομε και δοξολογούμε το αρχικό και πρωτουργό αίτιο.

28. Γι' αυτό και η θεοφόρος και αγία συνέλευσις των μακαρίων εκείνων και ιερών ανδρών ενέκρινε και επεκύρωσε με κοινά θεσπίσματα να τιμούνται και προσκυνούνται όχι μόνο η εικόνα του Χριστού, όπως είπαμε, αλλά επίσης και οι ιερές εικόνες της πανάχραντης και αιειπάρθενης δέσποινάς μας Θεοτόκου και όλων των αγίων κατά την αναλογία της υπεροχής και σεβασμιότητος των πρωτοτύπων.

Διότι και διά μέσου αυτών αναγόμαστε σε κάποια ενοποιό και συναγωγό θεωρία και δι' αυτής αξιωνόμαστε θείας και υπερφυούς συναφείας προς το ακρότατο των επιθυμητών. Αυτά τα θέματα ώρισε σαφώς και θεαρέστως η σύνοδος με αποφάσεις της, ενώ απόδιωξε από το λογικό ποίμνιο κάθε αιρετική νόσο και κάθε ακαταστασία· έδειξε την Εκκλησία να ξαναπαίρνη τον διάκοσμο και την ωμορφιά της, την παρέστησε σαν νύμφη στα δεξιά του νυμφίου Χριστού, στολισμένη όχι με χρυσαφένια κροσσωτά(22) αλλά με ιερά εικονίσματα και την έκαμε να φαίνεται με φωτεινά και χαρούμενα μάτια και να σεμνύνεται από όλο το πλήρωμα των πιστών.

Σημειώσεις

18. Στην Νίκαια, το 787. Κύριο θέμα η Εικονομαχία.

19. Την πρωτοβουλία είχε η Ειρήνη η Αθηναία, εφ' όσον ο υιός της Κωνσταντίνος ήταν ανήλικος. Ο πατριάρχης Ταράσιος ήταν θείος του πατέρα του Φωτίου.

20. Ησ. 59, 7.

21. Ο Φώτιος θεωρεί την εικονομαχία ως γέννημα Ιουδαϊκού φρονήματος.

22. Ψαλμ. 44,14

Η «Επιστολή προς Βούλγαρον Ηγεμόνα» του αγίου Φωτίου του Μεγάλου δημοσιεύτηκε στο περιοδικό «Εποπτεία» τον Φεβρουάριο του 1992. Εισαγωγή, μετάφραση, σημειώσεις Παναγιώτης Κ. Χρήστου. Αναδημοσίευση από την Myriobiblos Βιβλιοθήκη: http://www.myriobiblos.gr/texts/greek/fotios_epistoli.html

PERMANENTLY_REMOVED